

10. TEISĖTVARKA

10. LAW AND ORDER

TURINYS

CONTENTS

10.1. Užregistruotos nusikalstamos veikos	241	<i>10.1. Registered criminal offences</i>
10.2. Užregistruotos nusikalstamos veikos pagal rūšis	241	<i>10.2. Registered criminal offences by type</i>
10.3. Asmenys, įtariami (kaltinami) padarę nusikalstamas veikas	242	<i>10.3. Persons suspected (charged with) criminal offences</i>
10.4. Teismų nuteisti asmenys	242	<i>10.4. Sentenced persons by courts</i>
10.5. Įkalinti asmenys	243	<i>10.5. Incarcerated persons</i>
10.6. Teisėsaugos institucijų teisės specialistai	243	<i>10.6. Legal professionals in the law enforcement institutions</i>
10.7. Bylos, nagrinėtos bendrosios kompetencijos teismuose	244	<i>10.7. Cases investigated in the courts of common competence</i>
10.8. Bylos nagrinėtos specializuotuose teismuose	244	<i>10.8. Cases investigated in the specialized courts</i>

Nuo 2003 m. gegužės 1 d. įsigaliojo Naujieji Lietuvos Respublikos baudžiamojo ir baudžiamojo proceso kodeksai.

Užregistruotos nusikalstamos veikos – tai nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai, per ataskaitinį laikotarpį centralizuotai užregistruoti Vidaus reikalų ministerijos informacinės sistemos centrinėje duomenų bazėje (CDB).

Nusikaltimas yra pavojinga ir Baudžiamajame kodekse uždrausta veika (veikimas ar neveikimas), už kurią numatyta laisvės atėmimo bausmė.

Sunkus nusikaltimas yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė viršija šešerius metus, bet neviršija dešimties metų laisvės atėmimo.

Labai sunkus nusikaltimas yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė viršija dešimt metų laisvės atėmimo.

Baudžiamasis nusižengimas yra pavojinga ir Baudžiamajame kodekse uždrausta veika (veikimas ar neveikimas), už kurią numatyta bausmė, nesusižusi su laisvės atėmimu, išskyrus areštą.

Įtariamasis (kaltinamasis) – asmuo, sulaikytas įtariant, kad jis padarė nusikalstamą veiką, arba asmuo, apklausiamas apie veiką, kurios padarymu jis įtariamasis, taip pat asmuo, dėl kurio prokuroro priimtas kaltinamasis aktas arba prokuroro pareiškimas nubausti asmenį teismo baudžiamojo įsakymo tvarka, arba asmuo, prieš kurį teisme nagrinėjama byla privataus kaltinimo ar pagreitinto proceso tvarka.

Suimtasis – įtariamasis, kurio atžvilgiu įstatymo nustatyta tvarka priimta ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartis skirti kardomąją priemonę – suėmimą. Asmenys, kuriems kardomąją priemonę paskirtas suėmimas, laikomi tardymo izoliatoriuose ir jiems taikoma šiose įstaigose galiojanti asmenų laikymo tvarka ir sąlygos.

Nuteistasis – kaltinamasis, kurio atžvilgiu priimtas Lietuvos Respublikos teismo apkaltinamasis nuosprendis.

Nuteistieji teismo nuosprendžiu paskirtas terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atlieka Teisingumo ministerijai pavaldžiose pataisos įstaigose – pataisos namuose, nepilnamečių pataisos namuose, kalėjimuose, atvirose kolonijose.

Since 1 May 2003 new codes, i.e. Code of Criminal Law and the Code of Criminal Procedure of the Republic of Lithuania came into force.

Criminal offences registered are crimes and misdemeanours recorded in the central data base (CDB) of the information system of the Ministry of Interior during the accounting period.

A crime is a dangerous act, which is forbidden by the Criminal Code (action or omission) and incurs incarceration.

Serious crime – it is crime, which by the criminal code incurs incarceration for more than 6 but does not exceed 10 years.

Very serious crime – it is crime, which by the criminal code incurs incarceration for more than 10 years.

Misdemeanour is a dangerous act, which is forbidden by the Criminal Code (action or omission) and incurs penalty not related with incarceration, except arrest.

The accused person is one who is detained having suspected him / her of committing a criminal action or a person who is questioned as a suspect as well as a person who is indicted criminally by a prosecutor's denunciation or by a prosecutor's statement of charge to punish the person according to the order of penal justice or a person against whom a suit is initiated in the court by way of civil procedure or speeded up procedure.

A detainee is a person against whom according to the judicial order a preliminary detention, i.e. custody is applied. Such persons are kept in investigation blocks and they are subject to the general valid order of keeping detained persons.

A convict is the accused person who is sentenced according to the bill of indictment of the Court of the Republic of Lithuania.

Pursuant to the awarded punishment convicts shall serve a term of imprisonment or a capital punishment in corrective labour establishments under the Ministry of Justice such as houses of correction, corrective colonies for juveniles, prisons, open colonies.

Nepilnamečių atsakomybė. Pagal baudžiamuosius įstatymus atsako asmenys, kuriems iki nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo padarymo buvo suėję šešiolika metų, o nuo keturiolikos iki šešiolikos metų – tik už tam tikras baudžiamojo įstatymo numatytas nusikalstamas veikas.

Bendrosios kompetencijos teismai – Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos Apeliacinis Teismas, apygardų ir apylinkių teismai, nagrinėjantys civilines ir baudžiamąsias bylas. Apylinkių teismai nagrinėja ir jų kompetencijai įstatymų priskirtas administracinių teisės pažeidimų bylas.

Specializuoti teismai – Lietuvos Vyriausiasis Administracinis Teismas ir apygardų administraciniai teismai, nagrinėjantys bylas dėl ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių.

Pirmosios instancijos teismams priskiriami Lietuvos apylinkės teismai, apygardos teismai ir apygardos administracinis teismas, nagrinėjantys bylas, įstatymų priskirtas jų kompetencijai.

Apeliacinės instancijos teismams priskiriami Lietuvos apeliacinis teismas ir apygardos teismai, nagrinėjantys bylas pagal skundus dėl neįsiteisėjusių pirmosios instancijos teismų nuosprendžių ir nutarčių.

Kasacinės instancijos teismui priskiriamas Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, nagrinėjantis bylas pagal skundus dėl įsiteisėjusių nuosprendžių ar nutarčių.

Skyriuje pateikiami Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Nacionalinės teismų administracijos, Teisingumo ministerijos, Kėlimų departamento prie Teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros, Aukščiausiojo Teismo duomenys.

Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, 2005 m. užregistruota 89,8 tūkst. nusikalstamų veikų, arba 3,9 procento mažiau nei 2004 m. Nusikaltimai sudarė 91 procentą visų užregistruotų nusikalstamų veikų (2004 m. – 90%). Šiek tiek daugiau užregistruota sunkių ir labai sunkių nusikaltimų. 2005 m. 6 procentai užregistruotų nusikaltimų buvo sunkūs arba labai sunkūs (2004 m. – 5%).

Juveniles' liability. Pursuant to criminal laws subject to liability are persons who prior to the commitment of crime or penal offence are aged sixteen. Juveniles aged from fourteen to sixteen are subject to liability solely for certain criminal actions provided by the criminal law.

Courts of common competence are as follows: the Lithuanian Supreme Court, the Lithuanian Court of Appeal, County and District courts dealing with civil and criminal cases. According to the laws of the Republic of Lithuania cases of miscarriage of the administrative law are heard in district courts.

Specialized courts are the Lithuanian Supreme Administrative Court and County Administrative Courts hearing the cases related to miscarriage of the administrative law.

Courts of first instance are as follows: District Courts of the Republic of Lithuania, County Courts and County Administrative Courts hearing the cases assigned under their competence by the law.

Courts of appeal include the Lithuanian Court of Appeal and County Courts hearing the cases related to the complaints against non-performance of verdicts and decisions of the courts of first instance.

A court of cassation is the Lithuanian Supreme Court hearing the cases related to complaints against legal verdicts or decisions.

The chapter presents the data provided by the IT and Communications Department under the Ministry of Interior, National Courts Administration, the Ministry of Justice, Department of Prisons to the Ministry of Justice, the General Public Prosecutor's Office, the Supreme Court.

According to the data of the IT and Communications Department under the Ministry of the Interior, in 2005, the number of registered criminal offences was 89.8 thousand, i.e. by 3.9 per cent less than in 2004. Crimes made up 91 per cent of the total number of registered criminal offences (in 2004 – 90 per cent). The number of registered serious or very serious crimes increased slightly. In 2005, 6 per cent of registered crimes were serious or very serious (in 2004 – 5 per cent).

Du trečdaliai visų nusikalstamų veikų buvo turtinio pobūdžio. Tarp turtinio pobūdžio nusikalstamų veikų daugiausia užregistruojama vagysčių. Tai beveik pusė (47%) visų užregistruotų nusikaltimų ir beveik du trečdaliai (60%) visų baudžiamųjų nusižengimų. Tokio pobūdžio nusikaltimų užregistruota 12 procentų mažiau, o baudžiamųjų nusižengimų – 28 procentais mažiau nei 2004 m.

2005 m. užregistruoti 404 nužudymai, 407 sunkūs sveikatos sutrikdymai, 265 išžaginimai ir pasikėsinimai.

Užregistruota 14 procentų daugiau nusikaltimų, susijusių su disponavimu narkotinėmis medžiagomis, o minėto pobūdžio baudžiamųjų nusižengimų – 27 procentais daugiau nei 2004 m. 2005 m. beveik penktadaliu daugiau užfiksuota kelių transporto eismo saugumo taisyklių pažeidimų.

2005 m. buvo nustatyta 26 tūkst. asmenų, įtariamų (kaltinamų) padarius nusikalstamas veikas, arba 7 procentais mažiau nei 2004 m. Beveik du trečdaliai asmenų, įtariamų (kaltinamų) padarius nusikalstamas veikas, buvo iki 30 metų amžiaus. Dauguma jų – vyrai.

Nacionalinės teismų administracijos duomenimis, 2005 m. teismai nuteisė 16 tūkst. asmenų, tai yra 1875 (11%) asmenimis mažiau nei 2004 m. Nuteistųjų tarpe kas vienuoliktas buvo nepilnametis. 2005 m. teismai nuteisė 1424 nepilnamečius, arba 266 (16%) mažiau nei 2004 m.

Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos duomenimis, 2006 m. pradžioje įkalinimo įstaigose kalėjo 8,1 tūkst. asmenų: iš jų 7 tūkst. (86%) buvo nuteisti, kiti 1,1 tūkst. (14%) – suimti ir laukiantys teismo nuosprendžio tardymo izoliatoriuose. Tarp įkaltintų asmenų 179 (2%) buvo nepilnamečiai.

2006 m. pradžioje Lietuvos teismuose (be Lietuvos Konstitucinio Teismo) dirbo 729 teisėjai arba 31 (4%) daugiau nei 2005 m. Prokuratūrose dirbo 855 prokurorai (2005 m. – 850). Teisinę pagalbą teikė 1449 advokatai (2005 m. – 1283).

Two-thirds of all registered criminal offences were property-related criminal offences. Among the registered property-related criminal offences, the biggest share fell per thefts: almost half (47 per cent) of all registered crimes and almost two-thirds (60 per cent) of all misdemeanours. In 2005, the number of registered crimes of this kind was by 12 per cent, of misdemeanours – by 28 per cent lower than in 2004.

In 2005, the number of registered murders was 404, serious bodily injuries – 407, rapes and attempts – 265.

In 2005, the number of registered drug-related crimes was by 14 per cent, of registered drug-related misdemeanours – by 27 per cent higher than in 2004. In 2005, the number of registered criminal violations of road traffic rules was almost by one-fifth higher than in 2004.

In 2005, 26 thousand persons were suspected (charged) with criminal offences, i.e. by 7 per cent less than in 2004. Almost two-thirds of persons suspected (charged) with criminal offences were aged under 30. Most of them were males.

According to the data of the National Courts Administration, in 2005, courts convicted 16 thousand persons, i.e. by 1875 (11 per cent) persons less than in 2004. Among the convicts, each eleventh person was juvenile. In 2005, courts convicted 1424 juveniles, i.e. by 266 (16 per cent) less than in 2004.

According to the data of the Prisons Department of the Ministry of Justice, at the beginning of 2006, the number of incarcerated persons made up 8.1 thousand; of them 7 thousand (86 per cent) were convicted persons, other 1.1 thousand (14 per cent) – detainees kept in investigation blocks. Among the incarcerated persons, 179 (2 per cent) were juvenile.

At the beginning of 2006, the number of judges working in Lithuania's courts (Constitutional Court of the Republic of Lithuania excluded) was 729, i.e. by 31 (4 per cent) judges more than in 2005. The number of prosecutors working in prosecutor's offices was 855 (in 2005 – 850). The number of lawyers providing legal services was 1449 (in 2005 – 1283).

2005 m. bendrosios kompetencijos I instancijos teismai išnagrinėjo 17,2 tūkst. baudžiamųjų bylų, tai šiek tiek (1%) mažiau nei 2004 m. Apeliacine tvarka teismai išnagrinėjo 6,5 tūkst. baudžiamųjų bylų, arba 7 procentais mažiau nei 2004 m., o pagal kasacinius skundus Lietuvos Aukščiausiasis Teismas išnagrinėjo 0,7 tūkst. baudžiamųjų bylų, arba 3 procentais mažiau.

2005 m. teismai (I instancija) išnagrinėjo 148,8 tūkst. civilinių bylų, tai 896 bylomis mažiau nei 2004 m., o apeliacine tvarka – 7,3 tūkst. arba 502 bylomis daugiau. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas išnagrinėjo 666 civilines bylas (2004 m. – 675).

2005 m. specializuotuose teismuose buvo išnagrinėta 17,4 tūkst. administracinių bylų, arba ketvirtadaliu daugiau nei 2004 m.

In 2005, courts of common competence of I instance heard 17.2 thousand criminal cases, i.e. slightly (by 1 per cent) less than in 2004. Courts heard 6.5 thousand criminal appeals, i.e. by 7 per cent less than in 2004, while in terms of appeals in cassation the Supreme Court of Lithuania heard 0.7 thousand criminal cases, i.e. by 3 per cent less than in 2004.

In 2005, courts (I instance) heard 148.8 thousand civil cases, i.e. by 896 less than in 2004, while in terms of civil in appeals – 7.3 thousand civil cases, i.e. by 502 more than in 2004. The Supreme Court of Lithuania heard 666 civil cases (in 2004 – 675).

In 2005, specialized courts heard 17.4 thousand cases of administrative law, i.e. by one-fourth more than in 2004.

10.1. Užregistruotos nusikalstamos veikos

10.1. Registered criminal offences

	2004	2005	
Nusikalstamos veikos	93419	89815	Criminal offences
Nusikaltimai	84136	82074	Crimes
sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai	4317	4571	serious and very serious crimes
Baudžiamieji nusižengimai	9283	7741	Misdemeanours
100 000-ių gyventojų tenka užregistruotų nusikalstamų veikų	2719	2631	Registered criminal offences per 100 000 population

10.2. Užregistruotos nusikalstamos veikos pagal rūšis

10.2. Registered criminal offences by type

	2004	2005	
Nusikaltimai			Crimes
Nužudymai ¹	356	404	Murders ¹
Pasikėsinimai nužudyti	22	21	Murders attempts
Sunkūs sveikatos sutrikdymai	454	407	Serious bodily injuries
Išžaginimai ir pasikėsinimai	260	265	Rapes and attempts
Plėšimai	5323	5206	Robberies
Vagystės	44176	38821	Thefts
iš gyvenamųjų patalpų	9174	7065	burglaries
transporto priemonių	7960	5824	vehicle thefts
automobilių vagystės	5865	4138	cars thefts

Tęsinys kitame puslapyje

Continued next page

	2004	2005	
Kelių transporto eismo saugumo taisyklių pažeidimai	2966	3464	<i>Infringements of traffic rules and regulations</i>
Viešosios tvarkos pažeidimai	3942	3792	<i>Disorderly conduct</i>
Nusikaltimai, susiję su disponavimu narkotinėmis medžiagomis	1230	1407	<i>Drug related crimes</i>
Baudžiamieji nusižengimai			<i>Misdemeanours</i>
Vagystės	6496	4652	<i>Thefts</i>
Viešosios tvarkos pažeidimai	292	181	<i>Disorderly conduct</i>
Nusižengimai, susiję su disponavimu narkotinėmis medžiagomis	321	407	<i>Drug related misdemeanours</i>

¹ Be pasikėsinimų (LR BK 129–132 str.).

¹ Excludes attempts (CC RL, articles 129–132).

10.3. Asmenys, įtariami (kaltinami) padarę nusikalstamas veikas

10.3. Persons suspected (charged with) criminal offences

	Nusikaltimai <i>Crimes</i>		Baudžiamieji nusižengimai <i>Misdemeanours</i>		
	2004	2005	2004	2005	
Iš viso	24424	23304	3456	2744	Total
Amžiaus grupės, metais					<i>Age groups, years</i>
14–17	3762	3784	470	351	14–17
18–24	8092	7515	1148	875	18–24
25–29	3463	3298	522	464	25–29
30–39	4695	4527	673	550	30–39
40–59	3859	3665	576	441	40–59
60+	553	515	67	63	60+
Vyrai	22211	20975	3002	2287	<i>Males</i>
Moterys	2213	2329	454	457	<i>Females</i>

10.4. Teismų nuteisti asmenys

10.4. Sentenced persons by courts

	2004	2005	
Nuteisti asmenys, iš viso	17882	16007	Sentenced persons, total
už nusikaltimus	15355	13971	<i>for crimes</i>
baudžiamuosius nusižengimus	2527	2036	<i>for misdemeanours</i>
100 000-ių gyventojų tenka nuteistų asmenų	520	469	<i>Sentenced persons per 100 000 population</i>

Tęsinys kitame puslapyje

Continued next page

	2004	2005	
Nuteisti nepilnamečiai	1690	1424	Sentenced juveniles
už nusikaltimus	1588	1330	<i>for crimes</i>
baudžiamuosius nusižengimus	102	94	<i>for misdemeanours</i>
100 000-ių 14–17 metų amžiaus vaikų tenka nuteistų nepilnamečių	780	670	<i>Sentenced juveniles per 100 000 children 14–17 years old</i>

10.5. Įkalinti asmenys

10.5. Incarcerated persons

Sausio 1 d.
As of January 1

	2005	2006	
Įkalinti asmenys, iš viso	8125	8137	Incarcerated persons, total
Suimtieji (laukiantys teismo nuosprendžio)	1284	1127	<i>Persons taken into custody</i>
Nuteistieji	6841	7010	<i>Convicts</i>
Įkalinti nepilnamečiai	184	179	Incarcerated juveniles
Suimtieji (laukiantys teismo nuosprendžio)	60	56	<i>Persons taken into custody</i>
Nuteistieji	124	123	<i>Convicts</i>

10.6. Teisėsaugos institucijų teisės specialistai

10.6. Legal professionals in the law enforcement institutions

Sausio 1 d.
As of January 1

	2005	2006	
Teisėjai	698	729	Judges
Bendrosios kompetencijos teismuose	639	670	In the courts of common competence
apylinkių teismuose	436	461	<i>in district courts</i>
apygardų teismuose	141	145	<i>in county courts</i>
Lietuvos Apeliaciniam Teismui	27	27	<i>in the Lithuanian Court of Appeal</i>
Lietuvos Aukščiausiajame Teisme	35	37	<i>in the Lithuanian Supreme Court</i>
Specializuotuose teismuose	59	59	In the specialized courts
apygardų administraciniuose teismuose	45	44	<i>in county administrative courts</i>
Lietuvos Vyriausiajame Administraciniame Teisme	14	15	<i>in the Lithuanian Supreme Administrative Court</i>
Prokurorai	850	855	Prosecutors
Apylinkių prokuratūrose	566	573	<i>in district prosecutor's offices</i>
Apygardų prokuratūrose	185	183	<i>in county prosecutor's offices</i>
Generalinėje prokuratūroje	99	99	<i>in General Public Prosecutor's Office</i>
Advokatai	1283	1449	Lawyers
Notarai	207	230	Notaries
Antstoliai	124	125	Bailiffs

10.7. Bylos, nagrinėtos bendrosios kompetencijos teismuose**10.7. Cases investigated in the courts of common competence**

	Gauta <i>Received</i>		Baigta nagrinėti <i>Concluded</i>		
	2004	2005	2004	2005	
I-oji instancija					First instance
Baudžiamosios bylos	17592	16835	17364	17221	Criminal cases
apylinkių teismuose	16377	16178	16047	16495	<i>in district courts</i>
apygardų teismuose	1215	657	1317	726	<i>in county courts</i>
Civilinės bylos	152132	148019	149646	148750	Civil cases
apylinkių teismuose	148167	143622	146262	144461	<i>in district courts</i>
apygardų teismuose	3965	4397	3384	4289	<i>in county courts</i>
Administracinių teisės pažeidimų bylos	50664	55244	49061	54794	Cases of administrative law
apylinkių teismuose	50664	55244	49061	54794	<i>in district courts</i>
Apeliacinė tvarka					Appeal procedure
Baudžiamosios bylos	4559	6555	6979	6525	Criminal cases
apygardų teismuose	3396	5752	5783	5718	<i>in county courts</i>
Lietuvos Apeliaciniame Teisme	1163	803	1196	807	<i>in the Lithuanian Court of Appeal</i>
Civilinės bylos	7326	7417	6812	7314	Civil cases
apygardų teismuose	6051	6232	5764	6178	<i>in county courts</i>
Lietuvos Apeliaciniame Teisme	1275	1185	1048	1136	<i>in the Lithuanian Court of Appeal</i>
Kasacinė tvarka					Under cassation
Lietuvos Aukščiausiajame Teisme					<i>in the Lithuanian Supreme Court</i>
Baudžiamosios bylos	895	925	717	694	Criminal cases
Civilinės bylos	777	900	675	666	Civil cases

10.8. Bylos nagrinėtos specializuotuose teismuose**10.8. Cases investigated in the specialized courts**

	Gauta <i>Received</i>		Baigta nagrinėti <i>Concluded</i>		
	2004	2005	2004	2005	
Administracinės bylos	14184	19456	13997	17373	Administrative cases
Apygardų administraciniuose teismuose	10827	14552	10518	13450	<i>In county administrative courts</i>
Vilniaus	4498	5533	4354	5262	<i>Vilnius</i>
Kauno	1846	2652	1841	2438	<i>Kaunas</i>
Klaipėdos	1632	2318	1501	2299	<i>Klaipėda</i>
Panevėžio	1323	1770	1329	1467	<i>Panevėžys</i>
Šiaulių	1528	2279	1493	1984	<i>Šiauliai</i>
Lietuvos Vyriausiajame Administraciniame Teisme	3357	4904	3479	3923	<i>In the Lithuanian Supreme Administrative Court</i>